

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 maart 2022

Zaaknummer : 985386
Team : Algemene en Juridische Zaken Heemstede
Portefeuillehouder : N.F. Mulder
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Doorontwikkeling P&C-cyclus en -producten

SAMENVATTING

In december 2021 is er een evaluatiegesprek over de 'Beleidsnota P&C cyclus in ontwikkeling' geweest met de auditcommissie. Verschillende bevindingen zijn besproken. Het college heeft besloten tot aanpassing van de P&C cyclus en een aantal P&C documenten.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

- Beleidsnota Planning en Control cyclus in ontwikkeling (maart 2019)
- Collegebesluit Sturen op resultaat en P&C beleidsindicatoren (februari 2021)

BESLUIT B&W

1. In te stemmen met de vernieuwde opzet programmatekst in de begroting: beleidsdoelen en indicatoren;
2. In te stemmen met het verhogen van de ondergrens voor te melden financiële afwijkingen naar € 25.000,-;
3. Kennis te nemen van de jaarplanning P&C 2022;
4. Het besluit ter kennisname te brengen van de commissie Middelen (C-stuk).

AANLEIDING

In Beleidsnota Planning en control cyclus in ontwikkeling van maart 2019 heeft het college aangegeven waar in de P&C cyclus verbeterlagen mogelijk zijn. Uitkomst van de bespreking van de beleidsnota in de commissie Middelen (maart 2019) is dat het verbeteren van de P&C cyclus een groeimodel is.

In het Collegebesluit 'Sturen op resultaat en P&C beleidsindicatoren' heeft het college ingestemd met het voorgestelde stappenplan voor de ontwikkeling van P&C beleidsindicatoren. Dit stappenplan sluit aan bij de Beleidsnota 'Planning en control cyclus in ontwikkeling' en het advies uit het rekenkamerrapport 'Sturen op het realiseren van duurzaamheidsdoelstellingen in de gemeente Heemstede'.

Met het stappenplan uit het Collegebesluit 'Sturen op resultaat en P&C beleidsindicatoren' wordt er in de komende jaren gewerkt aan een betere presentatie en informatievoorziening van de beleidsdoelen en indicatoren in de begroting. Een heldere formulering van de beleidsdoelen en indicatoren als basis voor beleid en de P&C rapportage, draagt eraan bij dat de raad haar controlerende en kaderstellende functie goed kan vervullen.

Een ander aandachtspunt bij de doorontwikkeling van de P&C cyclus is het verschuiven van het zwaartepunt in de raad van de begroting naar de kadernota. Afgelopen jaren is hier een start mee gemaakt, maar door de coronacrisis heeft

deze ontwikkeling vertraging opgelopen. Deze ontwikkeling zal de komende jaren verder opgepakt worden.

In de doorontwikkeling van de P&C cyclus en producten zijn de afgelopen jaren veel stappen gemaakt. Ook het komende jaar willen we weer de nodige verbeterlagen maken. Om dit te realiseren willen we in de P&C kalender een aantal producten combineren, de najaarsnota op een later moment aanbieden en willen we dat de focus nadrukkelijker op de significante afwijkingen ligt. Met de onderstaande voorstellen denken we een slag te maken om de kwaliteit van de P&C cyclus verder te verbeteren.

MOTIVERING

In de doorontwikkeling van de P&C-cyclus worden de volgende verbeteringsvoorstellen gedaan:

1. Vernieuwen format programmaopzet begroting en jaarrekening
2. Verder uitwerken P&C beleidsindicatoren
3. Aanpassingen in jaarkalender P&C cyclus
4. Grens voor toelichting financiële afwijkingen stellen op € 25.000
5. Financieel dashboard

1. Vernieuwen format programmaopzet begroting en jaarrekening

Met de voorgestelde programmaopzet wordt een verbeterlag gemaakt tussen beleidsdoelen en indicatoren met beleidsteksten in de begroting.

In de begroting is het maatschappelijk effect (wat willen we bereiken) niet altijd logisch gekoppeld aan hoofdactiviteiten die meetbaar zijn. Vaak is het nu een opsomming van verschillende projecten, zonder koppeling met een beleidsdoel. Voorstel is dat bij elk programmaonderdeel doelen, activiteiten en bijbehorende indicatoren en zo mogelijk streefwaarden zijn opgenomen. De doelen geven weer wat we willen bereiken, de activiteiten geven weer wat we daarvoor gaan doen, en de indicatoren en streefwaarden geven een gekwantificeerd inzicht in de voortgang of in de uitvoering.

In de vernieuwde programma opzet is duidelijker onderscheid gemaakt tussen de doelen, activiteiten en hoe we die gaan meten. Beleidsdoelen en indicatoren in de begroting moeten een logische koppeling hebben met nieuw voorgesteld beleid. Zodat ook bij de vaststelling van beleid helder is wat het maatschappelijk effect is wat behaald moet worden en hoe we dit meten. Hierdoor ontstaat duidelijke koppeling tussen beleid en middelen (zie bijlage 2)

2. Uitwerken P&C beleidsindicatoren

Effectiviteit meten

Bij de verbetering van de programma opzet in de begroting en de vernieuwing van de beleidsindicatoren draait het om het meten van de effectiviteit van beleid. Een belangrijke vraag hierbij is: hoe weten we of de doelstellingen bereikt zijn? Doordat er in de nieuwe programma opzet meer koppeling is tussen doelen en indicatoren kan deze vraag beter beantwoord worden. Onderdeel hiervan is een aantal verplichte indicatoren die zijn voorgeschreven door het BBV.

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 maart 2022

Evenwicht in weten en meten

Bij de wens om resultaten meetbaar te maken en hierop te sturen, door middel van bijvoorbeeld prestatie indicatoren, is het van belang om het evenwicht te bewaken op een aantal elementen:

- Wat is echt nodig om te kunnen sturen en te weten wat het maatschappelijk effect is? Sturen op hoofdlijnen.
- Welke energie zetten we op het ontwikkelen van metingsinstrumenten en het meten ten opzichte van capaciteit inzetten op het werkelijk behalen van de prestatie of product? Voorkomen van over-bureaucratisering.
- Gemeente Heemstede is een kleine gemeente zonder eigen afdeling onderzoek en statistiek afdeling. Zoveel mogelijk aansluiten bij reeds bestaande meetgegevens en instrumenten.

3. Aanpassingen in jaarkalender P&C cyclus

In het verkiezingsjaar 2022 wordt er geen kadernota opgesteld maar een kaderbrief. De kaderbrief is beleidsarm en wordt gecombineerd met de voorjaarsnota. De rapportage over het lopende begrotingsjaar sluit daarbij aan op de ontwikkelingen in de jaren erna.

Vanaf 2023 combineren we de kadernota met de voorjaarsnota. Bij de kadernota ligt de nadruk op de kaderstelling en het meerjarenbeeld. De begroting is de uitwerking van deze kaders en concentreert zich vooral op het komende begrotingsjaar.

De najaarsnota werd tot op heden eind oktober vastgesteld in de raad. Dit is voor de raad een drukke tijd in het jaar, omdat ook de begroting van het komende jaar wordt voorgelegd ter besluitvorming. Doordat de focus vaak meer wordt gelegd op de begroting krijgt de najaarsnota niet de aandacht die het verdient. Voorgesteld wordt het vaststellen van de najaarsnota te verplaatsen van eind oktober naar eind november. Hierdoor krijgt het document meer het karakter van een eindejaarsprognose. Dit betekent wel dat wijzingen die voortkomen uit de najaarsnota niet meegenomen kunnen worden in de begroting, wat zorgt voor een extra begrotingswijziging.

Het verplaatsen van de besluitvorming van de najaarsnota van oktober naar november sluit niet aan op de financiële verordening. Aan de raad wordt een apart voorstel voorgelegd om de financiële verordening aan te passen en de verschuiving van de najaarsnota mogelijk te maken.

Als bijlage is de jaarplanning P&C 2022 toegevoegd. In deze planning is nog niet geanticipeerd op het voorstel om de najaarsnota in november in de raad te brengen.

4. Grens voor toelichting financiële afwijkingen stellen op € 25.000

Financiële afwijkingen worden tot op heden op zeer gedetailleerd niveau toegelicht in de P&C documenten. Hoofd- en bijzaken lopen hierdoor door elkaar. Om de focus te leggen op hoofdzaken stellen we voor de ondergrens voor afwijkingen vast te leggen op afwijkingen van € 25.000,-.

5. Financieel dashboard

In de beleidsnotitie Planning en controle cyclus is opgenomen dat er jaarlijks een eenvoudige infographic wordt gemaakt die de raad inzicht geeft in belangrijke incidentele of structurele tekorten of overschotten. In de huidige infographic wordt geen informatie gegeven die niet al is opgenomen in de P&C documenten. Met de nieuwe raad gaan wij graag in gesprek over welke informatie wordt gemist en hoe dit kan worden verwerkt in de reguliere P&C cyclus.

Auditcommissie

De plannen zijn gepresenteerd aan de auditcommissie en hun inbreng is meegenomen in de nadere uitwerking.

Eind 2022 wordt met de auditcommissie het afgelopen jaar voor wat betreft bovenstaande onderwerpen geëvalueerd.

FINANCIËN

N.v.t.

PLANNING/UITVOERING

Vernieuwde programmaopzet en ontwikkeling beleidsindicatoren

Met de nieuwe programma opzet wordt een eerste stap gezet in de verbetering van de beleidsdoelen en indicatoren in de begroting. In de begroting 2023 kan hier een eerste start aan worden gegeven. De ontwikkeling van P&C beleidsindicatoren is een meerjarig proces. Dit vraagt een traject in de ambtelijke organisatie, onder andere om beleidsmedewerkers hierin verder te ontwikkelen en op te leiden.

De planning van het stappenplan in het Collegebesluit 'Sturen op resultaat en P&C beleidsindicatoren' sluit hierop aan:

Stap a: *beleidsdoelen en indicatoren begroting*:

1. 4de kwartaal 2021: opzet per programmaonderdeel doelen, activiteiten en bijbehorende indicatoren en zo mogelijk streefwaarden
2. Begroting 2023: begroting volgens nieuwe systematiek

Stap b: *Koppeling nieuwe kaders en beleidsvoorstellen* en c: *Verankering in projectmanagement methodiek* zal de komende jaren aandacht vragen en op worden geïnvesteerd met opleidingen van medewerkers.

Aanpassing jaarplanning P&C cyclus

Voor de verschuiving van de najaarsnota van oktober naar november is aanpassing van de financiële verordening nodig. Een voorstel voor een update van de financiële verordening, waar deze verschuiving onderdeel van uitmaakt wordt in het derde kwartaal 2022 aan de raad voorgelegd.

Collegebesluit

Collegevergadering: 15 maart 2022

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

De auditcommissie is afgelopen december geïnformeerd en geraadpleegd over deze ontwikkelingen. Zij hebben hun inbreng gegeven en deze inbreng is verwerkt in dit voorstel. De auditcommissie wordt eind 2022 meegenomen bij de update van de financiële verordening en de evaluatie van het P&C proces.

DUURZAAMHEID

N.v.t.

BIJLAGEN

Bijlage 1: P&C jaarkalender 2022

Bijlage 2: Vernieuwde programma opzet